

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (siódma izba)

z dnia 25 października 2023 r. *

Klauzula arbitrażowa – Jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i niektórych firm inwestycyjnych (SRM) – Jednolity fundusz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (SRF) – Umowy dotyczące nieodwołalnego zobowiązania płatniczego i gwarancji – Oddalenie wniosku o zwrot gwarancji związanych ze składkami ex ante złożonymi w formie nieodwołalnych zobowiązań płatniczych – Instytucja, której cofnięto zezwolenie na prowadzenie działalności – Artykuł 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2015/81 – Odpowiedzialność pozaumowna – Bezpodstawne wzbogacenie

W sprawie T-688/21

BNP Paribas Public Sector SA, z siedzibą w Paryżu (Francja), który reprezentowały A. Champsaur oraz A. Delors, adwokatkii,

strona skarżąca,

popierany przez

Republikę Francuską, którą reprezentowały A.-L. Desjonquères oraz E. Leclerc, w charakterze pełnomocników,

oraz przez

Fédération bancaire française, z siedzibą w Paryżu, który reprezentowali A. Gosset-Grainville oraz M. Trabucchi, adwokaci,

interwencji,

przeciwko

Jednolitej Radzie ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB), którą reprezentowali C. De Falco, C. Flynn oraz J. Kerlin, w charakterze pełnomocników, których wspierali H.-G. Kamann, F. Louis, P. Gey, É. Bruc i A. Vallery, adwokaci,

strona pozwana,

SĄD (siódma izba),

w składzie: K. Kowalik-Bańczyk, prezes, G. Hesse (sprawozdawca) i B. Ricziová, sędziowie,

* Język postępowania: francuski.

sekretarz: L. Ramette, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 20 kwietnia 2023 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 W swojej skardze skarżący, BNP Paribas Public Sector SA, wnosi zasadniczo, w pierwszej kolejności, na podstawie art. 272 i art. 340 akapit pierwszy TFUE, po pierwsze, o stwierdzenie naruszenia przez Jednolitą Radę ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB) obowiązku ciążącego na niej na podstawie postanowienia 12.5 umowy dotyczącej nieodwołalnych zobowiązań do zapłaty za okresy składkowe trwające od 2016 r. do 2021 r. oraz, po drugie, o zwrot kwot, które SRB zatrzymała z naruszeniem wspomnianego zobowiązania umownego, jak również wszelkich związanych z nimi kosztów, odsetek za zwłokę i wszelkich dodatkowych kosztów, a posiłkowo, na podstawie art. 340 akapit drugi TFUE, o naprawienie szkody, jaką skarżący miał ponieść w wyniku zachowania SRB w odniesieniu do nieodwołalnych zobowiązań płatniczych zaciągniętych w odniesieniu do okresów składkowych od 2016 r. do 2021 r., w drugiej zaś kolejności, na podstawie art. 340 akapit drugi TFUE, o naprawienie szkody, jaką miał ponieść w wyniku odmowy zwrotu przez SRB gwarancji obejmującej nieodwołalne zobowiązanie płatnicze, które ustanowił w odniesieniu do okresu składkowego za 2015 r.

Okoliczności powstania sporu

- 2 W następstwie kryzysu finansowego w 2008 r., który doprowadził do kryzysu w strefie euro, wprowadzono ramy regulacyjne mające na celu zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa działalności bankowej w Unii Europejskiej. Owe nowe ramy obejmują jednolity zbiór przepisów stosowanych w taki sam sposób do instytucji kredytowych wszystkich zainteresowanych państw członkowskich. Unia bankowa opiera się na trzech filarach, a mianowicie na jednolitym mechanizmie nadzorczym (SSM), na jednolitym mechanizmie restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (SRM) oraz na europejskim systemie gwarancji depozytów.
- 3 SRM, który został utworzony przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 806/2014 z dnia 15 lipca 2014 r. ustanawiające jednolite zasady i jednolitą procedurę restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych i niektórych firm inwestycyjnych w ramach jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz.U. 2014, L 225, s. 1), przewidywał utworzenie jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (SRF), który miał być zasilany przez instytucje kredytowe. Fundusz ten jest wykorzystywany jedynie w zakresie niezbędnym do skutecznego stosowania instrumentów restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (art. 76 ust. 1 rozporządzenia nr 806/2014).
- 4 Zgodnie z art. 70 rozporządzenia nr 806/2014 SRB oblicza co roku indywidualną składkę każdej instytucji, zwaną również „składką ex ante”.

- 5 Coroczne pobieranie składek od instytucji kredytowych wprowadzono w celu zapewnienia, aby po upływie początkowego ośmioletniego okresu rozpoczynającego się w dniu 1 stycznia 2016 r. dostępne środki finansowe SRF wynosiły co najmniej 1 % kwoty depozytów gwarantowanych wszystkich instytucji kredytowych, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności we wszystkich uczestniczących państwach członkowskich („poziom docelowy”).
- 6 Zgodnie z art. 8 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego Rady (UE) 2015/81 z dnia 19 grudnia 2014 r. określającego jednolite warunki stosowania rozporządzenia nr 806/2014 w odniesieniu do składek ex ante wnoszonych na rzecz SRF (Dz.U. 2015, L 15, s. 1) w początkowym okresie w normalnych okolicznościach SRB zezwala na wykorzystanie nieodwołalnych zobowiązań płatniczych na wnioski danej instytucji. SRB równomiernie przydziela wykorzystanie nieodwołalnych zobowiązań płatniczych pomiędzy instytucje, które się o to zwracają. Przydzielone nieodwołalne zobowiązania płatnicze nie mogą być niższe niż 15 % całkowitych zobowiązań płatniczych danej instytucji. Przy obliczaniu rocznych składek każdej instytucji SRB zapewnia, by w każdym roku suma tych nieodwołalnych zobowiązań płatniczych nie przekraczała 30 % całkowitej kwoty rocznych składek pobieranych zgodnie z art. 70 rozporządzenia nr 806/2014.
- 7 Skarżący był francuską instytucją kredytową posiadającą zezwolenie do dnia 24 marca 2021 r., kiedy to Europejski Bank Centralny (EBC) cofnął jej zezwolenie.
- 8 Przed wdrożeniem SRM skarżący przekazał za rok 2015 część swojej składki ex ante w formie nieodwołalnego zobowiązania płatniczego. W tym celu zawarł on z SRB, Autorité de contrôle prudentiel et de résolution (ACPR) oraz Fonds de garantie des dépôts et de résolution [funduszem gwarantowania depozytów i restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (FGDR)] umowę dotyczącą engagement de paiement irrévocable (nieodwołalnego zobowiązania płatniczego) (zwanego dalej „EPI 2015”).
- 9 W odniesieniu do okresów składkowych od 2016 r. do 2021 r. skarżący przekazał co najmniej część swoich składek ex ante w formie nieodwołalnego zobowiązania płatniczego. W tym celu zawarł on z SRB na każdy z tych okresów umowy dotyczące nieodwołalnych zobowiązań płatniczych (zwane dalej „EPI na lata 2016–2021”).
- 10 W wiadomości elektronicznej z dnia 1 kwietnia 2021 r. skarżący poinformował SRB, że na jego wniosek EBC cofnął mu zezwolenie. Skarżący zwrócił się w związku z tym do SRB o udzielenie informacji na temat działań, jakie należy podjąć w celu uzyskania zwrotu gwarancji związanych z nieodwołalnymi zobowiązaniami płatniczymi, których udzielił.
- 11 Pismem z dnia 14 kwietnia 2021 r. SRB poinformowała skarżącego o formalnościach, jakich należy dopełnić w celu uzyskania zwrotu gwarancji obejmujących nieodwołalne zobowiązania płatnicze, jakie ustanowił.
- 12 W dniu 29 lipca 2021 r., po wielokrotnej wymianie korespondencji, skarżący powiadomił SRB o cofnięciu EPI 2015 i EPI na lata 2016–2021.
- 13 W następstwie nowej wymiany korespondencji SRB pismem z dnia 13 sierpnia 2021 r. (zwanym dalej „pismem z dnia 13 sierpnia 2021 r.”) poinformowała skarżącego, że zwróci mu gwarancje obejmujące EPI 2015 i EPI na lata 2016–2021 po otrzymaniu środków pieniężnych odpowiadających kwocie zadeklarowanej z tytułu tych zobowiązań.

- 14 W piśmie tym SRB przypomniała, że skarżący zaciągnął wobec niej szereg nieodwołalnych zobowiązań płatniczych. W odniesieniu do każdego z tych zobowiązań SRB określiła zadeklarowaną kwotę. Po wyliczeniu tych kwot wskazała ona w szczególności, że w świetle art. 70 ust. 4 rozporządzenia nr 806/2014, zgodnie z którym należycie otrzymane składki nie są zwracane podmiotom, oraz art. 7 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego 2015/81, zgodnie z którym korzystanie z nieodwołalnych zobowiązań płatniczych nie zagrażało w żaden sposób zdolności finansowej i płynności SRF, anulowanie EPI na lata 2016–2021, a następnie zwrot zabezpieczeń obejmujących te zobowiązania mogły nastąpić dopiero po zapłacie w formie środków pieniężnych kwoty równej kwocie danego nieodwołalnego zobowiązania płatniczego. SRB zwróciła się wówczas do skarżącego o przekazanie jej określonej kwoty i poinformowanie jej o tym pocztą elektroniczną. Po otrzymaniu wspomnianej kwoty SRB zwróciłaby skarżącemu gwarancje pomniejszone o kwotę ujemnych odsetek naliczonych po upływie czternastu dni bankowych od dnia otrzymania zawiadomienia o cofnięciu.
- 15 W dniu 25 października 2021 r. skarżący poinformował SRB zasadniczo o tym, że ponieważ – zgodnie z jego rozumieniem mających zastosowanie ram prawnych – nie musi przekazywać jej środków pieniężnych odpowiadających całkowitej kwocie zadeklarowanej na podstawie EPI 2015 i EPI na lata 2016–2021 w celu uzyskania zwrotu gwarancji, nie będzie musiał dokonać tego przekazania.

Żądania stron

- 16 Strona skarżąca wnosi do Sądu o:
- stwierdzenie nieważności na podstawie art. 256 i 263 TFUE pisma z dnia 13 sierpnia 2021 r.;
 - uwzględnienie jej żądania złożonego na podstawie art. 272 i art. 340 akapit pierwszy TFUE poprzez stwierdzenie, że stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 13 sierpnia 2021 r. jest sprzeczne z postanowieniami EPI na lata 2016–2021, oraz poprzez nakazanie SRB zwrotu na jej rzecz kwot odpowiadających gwarancjom pieniężnym związanym z tymi zobowiązaniami, które SRB zatrzymała z naruszeniem swoich zobowiązań umownych, a także wszelkich związanych z nimi kosztów, odsetek za zwłokę i wszelkich dodatkowych należności;
 - uwzględnienie jej żądania wniesionego na podstawie art. 340 akapit drugi TFUE poprzez stwierdzenie, że odmowa zwrotu przez SRB kwot odpowiadających gwarancjom gotówkowym związanym z EPI 2015 stanowi bezpodstawne wzbogacenie, oraz poprzez nakazanie SRB zapłaty na jej rzecz tych kwot tytułem odszkodowania oraz wszelkich związanych z nimi kosztów, odsetek za zwłokę i wszelkich dodatkowych związanych z nimi należności;
 - tytułem żądania ewentualnego – uwzględnienie jej żądania podniesionego na podstawie art. 340 akapit drugi TFUE poprzez stwierdzenie, że odmowa zwrotu przez SRB kwot odpowiadających gwarancjom pieniężnym związanym z EPI na lata 2016–2021 stanowi bezpodstawne wzbogacenie, i nakazanie SRB zapłaty na jej rzecz kwoty odpowiadającej tym kwotom tytułem odszkodowania oraz wszelkich związanych z nimi kosztów, odsetek za zwłokę i wszelkich dodatkowych należności;
 - obciążenie SRB kosztami postępowania.

- 17 SRB wnosi do Sądu o:
- odrzucenie skargi o stwierdzenie nieważności jako niedopuszczalnej;
 - oddalenie żądań na podstawie art. 272 TFUE jako bezzasadnych;
 - odrzucenie żądań sformułowanych w art. 340 TFUE jako niedopuszczalnych, a tytułem żądania ewentualnego – oddalenie ich jako bezzasadnych;
 - obciążenie skarżącej wszystkimi kosztami oraz kosztami poniesionymi przez SRB, w szczególności kosztami związanymi z początkowo wniesionym na podstawie art. 263 TFUE żądaniem stwierdzenia nieważności, które zostało cofnięte.
- 18 Republika Francuska wnosi do Sądu o uwzględnienie skargi skarżącej.
- 19 Fédération bancaire française (FBF) wnosi do Sądu o:
- stwierdzenie, że odmawiając zwrotu kwot odpowiadających gwarancjom pieniężnym związanym z EPI na lata 2016–2021, SRB naruszyła obowiązek zwrotu, który ciążył na niej na podstawie wspomnianych zobowiązań;
 - nakazanie SRB zwrotu skarżącej kwot odpowiadających gwarancjom pieniężnym, które zatrzymała z naruszeniem zobowiązań umownych.

Co do prawa

- 20 W skardze skarżący wniósł na podstawie art. 256 i 263 TFUE o stwierdzenie nieważności pisma z dnia 13 sierpnia 2021 r., a następnie cofnął to żądanie w toku postępowania.
- 21 W tych okolicznościach należy ocenić pozostałe żądania skarżącego.

W przedmiocie żądania opartego na art. 272 i art. 340 akapit pierwszy TFUE

- 22 Sąd jest właściwy do rozpoznania żądania skarżącego przedstawionego na podstawie art. 272 TFUE w oparciu o klauzule arbitrażowe zawarte w postanowieniu 13.2 każdego z EPI na lata 2016–2021, które to klauzule przyznają Sądowi właściwość do orzekania w każdym sporze dotyczącym zgodności z prawem, ważności, wykładni lub wykonania tych umów.
- 23 Na poparcie żądania opartego na art. 272 i art. 340 akapit pierwszy TFUE skarżący, popierany przez Republikę Francuską i FBF, utrzymuje, że SRB naruszyła obowiązek zwrotu, który ciążył na niej na podstawie postanowienia 12.5 EPI na lata 2016–2021.
- 24 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 288 TFUE rozporządzenie nr 806/2014 i rozporządzenie wykonawcze 2015/81 mają zasięg ogólny, wiążą w całości i są bezpośrednio stosowane we wszystkich odnośnych państwach członkowskich. Skarżący i SRB nie mają zatem swobody zawierania umów, które byłyby sprzeczne z przepisami tych dwóch rozporządzeń w świetle ich wykładni dokonanej przez sąd Unii.

- 25 Postanowienie 12.5 EPI na lata 2016–2021, na którą powołuje się skarżący, stanowi, że „[n]iniejsza umowa pozostaje bez uszczerbku dla stosowania art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81”. Postanowienie to przypomina zatem, że EPI na lata 2016–2021 nie mogą w żadnym wypadku naruszać art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81.
- 26 W ten sposób, podnosząc naruszenie postanowienia 12.5 EPI na lata 2016–2021, skarżący wskazuje w rzeczywistości na swoją sytuację, to znaczy sytuację, w której instytucja, która nie jest objęta zakresem stosowania rozporządzenia nr 806/2014, jest objęta art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81. Zgodnie z zaproponowaną przez skarżącego wykładnią ów przepis rozporządzenia nie jest jasny i nie jest zaopatrzone w żaden warunek zwrotu gwarancji pieniężnych obejmujących nieodwołane zobowiązania płatnicze. Stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 13 sierpnia 2021 r., zgodnie z którym SRB może zwrócić gwarancje pieniężne obejmujące EPI na lata 2016–2021 dopiero po wpłaceniu kwoty odpowiadającej składce, pokryciu której służyły owe instrumenty, miałyby zatem być sprzeczne z art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81.
- 27 SRB kwestionuje argumentację skarżącego i proponuje, jak wynika z pkt 14 powyżej, inną wykładnię niż ta zaproponowana przez skarżącego.
- 28 W pierwszej kolejności należy podkreślić, że z art. 70 ust. 1 rozporządzenia nr 806/2014 wynika, iż instytucje kredytowe mające siedzibę w uczestniczącym państwie członkowskim, jak to miało miejsce w przypadku skarżącego, są zobowiązane do płacenia składki zwykłej na rzecz SRF za każdy rok składkowy.
- 29 Zgodnie z art. 69 ust. 1 rozporządzenia nr 806/2014 coroczny pobór składek ex ante od instytucji kredytowych został wprowadzony w celu zapewnienia, aby pod koniec okresu początkowego dostępne środki finansowe SRF osiągnęły poziom docelowy.
- 30 Biorąc pod uwagę ten cel, prawodawca Unii wyjaśnił w art. 70 ust. 4 rozporządzenia nr 806/2014, że „należycie otrzymane” składki ex ante nie podlegają zwrotowi. Przez takie sformułowanie prawodawca Unii ustanowił przepis pozbawiony wyjątków. W związku z tym nie ma w nim żadnej wzmianki o możliwości dostosowania a posteriori składek ex ante (zob. podobnie wyrok z dnia 29 września 2022 r., ABLV Bank/SRB, C-202/21 P, EU:C:2022:734, pkt 56). Wynika z tego, że zmiana statusu instytucji w trakcie okresu składkowego nie ma wpływu na wysokość składki należnej za dany rok. Zasada ta została ponadto powtórzona w art. 12 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/63 z dnia 21 października 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE w odniesieniu do składek ex ante wnoszonych na rzecz mechanizmów finansowania restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (Dz.U. 2015, L 11, s. 44), która dotyczy również SRB, jak na to wskazuje motyw 7 owego rozporządzenia delegowanego.
- 31 W tym względzie sąd Unii orzekł w szczególności, że okoliczność, iż podmiot zaprzestaje prowadzenia działalności instytucji kredytowej w trakcie okresu składkowego w następstwie cofnięcia zezwolenia na jej prowadzenie, nie ma wpływu na ciężący na nim obowiązek wpłacenia pełnej składki ex ante należnej za wspomniany okres składkowy (wyrok z dnia 20 stycznia 2021 r., ABLV Bank/SRB, T-758/18, EU:T:2021:28, pkt 85).

- 32 W drugiej kolejności, jak podnosi skarżący, aby spełnić ciążący na nich obowiązek wnoszenia składek na rzecz SRF, instytucje kredytowe mają zgodnie z art. 70 ust. 3 rozporządzenia nr 806/2014 możliwość bezpośredniego wpłacenia składki lub ustanowienia nieodwołalnego zobowiązania płatniczego.
- 33 W trzeciej kolejności art. 7 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 ustanawia pewne zasady mające zastosowanie do nieodwołalnych zobowiązań płatniczych, które charakteryzują się tym, że są umowami zawartymi na czas nieokreślony, umożliwiającymi instytucjom odroczenie płatności składek. Ta specyficzna cecha skłoniła prawodawcę Unii do ustanowienia szczególnego systemu właściwego dla tych zobowiązań.
- 34 Artykuł 7 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 ma następujące brzmienie:
- „1. Wykorzystanie nieodwołalnych zobowiązań płatniczych, o których mowa w art. 70 ust. 3 rozporządzenia [nr 806/2014], w żaden sposób nie może wpływać na zdolność finansową i płynność funduszu.
2. W przypadku gdy dane działanie w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji angażuje fundusz zgodnie z art. 76 rozporządzenia [nr 806/2014], [SRB] wzywa do realizacji całości lub części nieodwołalnych zobowiązań płatniczych, zaciągniętych zgodnie z rozporządzeniem [nr 806/2014], w celu przywrócenia udziału nieodwołalnych zobowiązań płatniczych w dostępnych środkach finansowych funduszu, określonego przez [SRB] w ramach maksymalnego progu ustalonego w art. 70 ust. 3 rozporządzenia [nr 806/2014].
- Gdy tylko fundusz należycie otrzyma składkę powiązaną z nieodwołalnymi zobowiązaniami płatniczymi, do których realizacji wezwano, zwracane jest zabezpieczenie zabezpieczające te zobowiązania. Jeżeli fundusz nie otrzyma należycie na pierwsze żądanie wymaganej kwoty, [SRB] zajmie zabezpieczenie zabezpieczające dane nieodwołalne zobowiązanie płatnicze zgodnie z art. 70 ust. 3 rozporządzenia [nr 806/2014].
3. Nieodwołalne zobowiązania płatnicze instytucji, która przestaje być objęta zakresem zastosowania rozporządzenia [nr 806/2014], są anulowane, a zabezpieczenie zabezpieczające te zobowiązania jest zwracane”.
- 35 To w tym kontekście skarżący, popierany przez Republikę Francuską i FBF, podnosi, że anulowanie nieodwołalnego zobowiązania płatniczego i zwrot gwarancji, o których mowa w art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81, oznaczają, że część składki ex ante, w odniesieniu do której zaciągnięto nieodwołalne zobowiązanie do zapłaty, nie musi być zapłacona, ponieważ instytucja wpłacająca składki wychodzi z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014, a zobowiązanie to nie zostało wymienione przez SRB w kontekście działania w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Na rozprawie skarżący wyjaśnił, że nie wnosi o zwrot składek pieniężnych. Zapłacił je do wysokości 85 % swojej składki. Żąda on jedynie zwrotu kwot, które płacił co roku w celu zagwarantowania zaciągniętych nieodwołalnych zobowiązań płatniczych. Z tego powodu jego żądanie nie jest sprzeczne z orzecznictwem wynikającym z wyroków z dnia 20 stycznia 2021 r., ABLV Bank/SRB (T-758/18, EU:T:2021:28), i z dnia 29 września 2022 r., ABLV Bank/SRB (C-202/21 P, EU:C:2022:734).

- 36 W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z potocznym znaczeniem „nieodwołalne” oznacza rzeczy, których nie można podważyć. Nieodwołalne zobowiązanie płatnicze oznacza zatem zobowiązanie, którego nie można podważyć, do zapłaty kwoty, na jaką zobowiązanie to zostało zaciągnięte.
- 37 Ponadto prawdą jest, że – jak podkreśla skarżący – art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 nie stanowi wyrażnie, że instytucje muszą najpierw wpłacić składki, aby ich zabezpieczenie zostało następnie zwrócone. Jednakże, jak przypomniano w pkt 28 i 29 powyżej, instytucje mające siedzibę w uczestniczącym państwie członkowskim są zobowiązane do płacenia w okresie początkowym rocznej składki na rzecz SRF, aby ten osiągnął poziom docelowy pod koniec wspomnianego okresu.
- 38 Wynika z tego, że gdyby gwarancja obejmująca nieodwołalne zobowiązanie płatnicze została zwrócona bez uprzedniego otrzymania składki, w odniesieniu do której zobowiązanie to zostało zaciągnięte, instytucja nie tylko nie spełniłaby ciążącego na niej obowiązku zapłaty całej składki należnej za okres, w którym była objęta zakresem stosowania rozporządzenia nr 806/2014, lecz składka ex ante w formie nieodwołalnego zobowiązania płatniczego nie osiągnęłaby celu polegającego na wypłaceniu SRF środków finansowych odpowiadających poziomowi przewidzianemu przez prawodawcę Unii.
- 39 Jak wyjaśniono w orzecznictwie przytoczonym w pkt 31 powyżej, okoliczność, iż podmiot zaprzestaje prowadzenia działalności instytucji kredytowej w trakcie okresu składkowego w następstwie cofnięcia zezwolenia na jej prowadzenie, nie ma wpływu na ciążący na nim obowiązek wpłacenia pełnej składki ex ante należnej za tenże okres składkowy.
- 40 W celu dokonania oceny zakresu obowiązku zapłaty całości tej składki nie należy ograniczać się, jak twierdzi skarżący, do samej tylko części płatności dokonanej niezwłocznie, bez uwzględnienia drugiej części dostarczonej w drodze nieodwołalnego zobowiązania płatniczego.
- 41 Zgodnie bowiem z art. 7 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 wykorzystanie nieodwołalnych zobowiązań płatniczych w żaden sposób nie może wpływać na zdolność finansową i płynność SRF. Anulowanie nieodwołalnego zobowiązania płatniczego spowodowane wyjściem instytucji z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014 i zwrot odpowiedniej gwarancji, przewidziane w art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81, nie mogą zatem nastąpić ze szkodą dla SRF (opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie ABLV Bank/SRB, C-202/21 P, EU:C:2022:327, pkt 87). Gdyby tak nie było, art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 naruszałby cel corocznego poboru składek ex ante wynikający z art. 69 i 70 rozporządzenia nr 806/2014.
- 42 Tym samym wbrew temu, co twierdzi Republika Francuska, art. 7 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 ma zastosowanie do traktowania nieodwołalnych zobowiązań płatniczych instytucji, które wychodzą z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014, a tym samym art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 należy interpretować w świetle tego przepisu.
- 43 Tak wykładnia jest zgodna z celem realizowanym przez art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81. Jak przypomniano powyżej w pkt 33 oraz jak to wynika z postanowienia 11.2 EPI na lata 2016–2021, umowy dotyczące nieodwołalnych zobowiązań płatniczych są zawierane na czas nieokreślony. Jednakże nie jest pożądane, aby umowy te były kontynuowane, gdy – tak jak skarżący – dany podmiot zaprzestaje działalności w charakterze instytucji kredytowej i tym samym wychodzi z kręgu podmiotów objętych zakresem stosowania

rozporządzenia nr 806/2014, zobowiązanych do zapłaty składki. W związku z tym, jak słusznie podnosi SRB, stwierdzenie nieważności nieodwołalnego zobowiązania płatniczego przewidzianego w art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 ma na celu zakończenie tego zobowiązania, w związku z czym nie będzie ono kontynuowane po wyjściu przez instytucję przekazującą składki z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014.

- 44 Artykuł 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 nie ma zatem na celu umożliwienia instytucjom wychodzącym z zakresu stosowania tego rozporządzenia uchylecia się od ciężącego na nich obowiązku zapłaty całości należnej składki, jak twierdzą skarżący i interwenienci, lecz ma na celu zapewnienie, by środki finansowe SRF były możliwie jak najszybciej dostępne dla SRB w przypadku restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, to znaczy zachowanie zdolności finansowej i płynności SRF.
- 45 Ponadto okoliczność, że wyjście instytucji z zakresu zastosowania rozporządzenia zmniejszyłoby całkowitą kwotę gwarantowanych depozytów, a zatem poziom docelowy – przy założeniu, że zostanie ono wykazane – nie zwalnia wspomnianej instytucji z obowiązku zapłaty całej składki ex ante należnej za okres składkowy.
- 46 W tym względzie bezsporne jest, że każdorazowo w dniu 1 stycznia w latach 2016–2021 skarżąca była objęta zakresem stosowania rozporządzenia nr 806/2014, a tym samym była zobowiązana do zapłaty składki na rzecz SRF.
- 47 W odniesieniu do każdego z tych lat zgodnie z art. 70 ust. 2 rozporządzenia nr 806/2014 SRB obliczyła indywidualną składkę skarżącego na podstawie, w szczególności, prognozy dokonanej przez niego w rozpatrywanym roku na poziomie docelowym, który miał zostać osiągnięty na koniec okresu początkowego. W związku z tym okoliczność, że poziom docelowy może się zmieniać po wyjściu skarżącego z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014, nie może mieć żadnego wpływu na obliczenie, a zatem na kwotę składek należnych za okres poprzedzający wyjście przez niego z systemu. W konsekwencji wbrew temu, co sugerują Republika Francuska i FBF, okoliczność, że wyjście skarżącego z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014 może mieć wpływ na poziom docelowy, gdyby to udowodniono, nie może uzasadniać zmiany kwoty składek, które powinien był on zapłacić za lata 2016–2021. Nie może to również uzasadniać zwrotu gwarancji obejmujących EPI na lata 2016–2021 bez uprzedniej zapłaty składek, w odniesieniu do których zobowiązania te zostały ustanowione.
- 48 Ponadto orzeczono już, że wyjście danej instytucji z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014 nie daje jej prawa do ponownego obliczenia składki ex ante, ponieważ gdyby SRB musiała uwzględnić zmiany sytuacji prawnej i finansowej instytucji kredytowych w danym okresie składkowym, trudno byłoby jej obliczyć w sposób wiarygodny i stabilny składki należne od każdej z nich oraz realizować cel polegający na osiągnięciu na koniec okresu początkowego co najmniej 1 % kwoty depozytów gwarantowanych wszystkich instytucji, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie działalności na terytorium państwa członkowskiego (wyrok z dnia 20 stycznia 2021 r., ABLV Bank/SRB, T-758/18, EU:T:2021:28, pkt 75, 76).
- 49 Z tego samego powodu skarżący i interwenienci nie mogą utrzymywać, że to do SRB należy zwrócenie skarżącemu gwarancji obejmujących EPI na lata 2016–2021 bez wcześniejszego otrzymania składek, w odniesieniu do których zobowiązania te zostały zaciągnięte, oraz dostosowanie przyszłych indywidualnych składek innych instytucji w celu zapewnienia osiągnięcia poziomu docelowego.

- 50 Z powyższego wynika, że stwierdzenie nieważności nieodwołalnego zobowiązania do zapłaty i zwrot gwarancji, o których mowa w art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81, nie może oznaczać, że część składki *ex ante*, w odniesieniu do której ustanowiono nieodwołalne zobowiązanie do zapłaty, nie musi zostać zapłacona, jeżeli instytucja zobowiązana do zapłaty składki wychodzi z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014 (opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie ABLV Bank/SRB, C-202/21 P, EU:C:2022:327, pkt 87). Instytucja ta pozostaje zobowiązana do zapłaty całej składki indywidualnej obliczanej regularnie przez SRB za dany okres i nie jest uprawniona do zapłaty jedynie części tej składki.
- 51 W związku z tym stanowisko wyrażone przez SRB w piśmie z dnia 13 sierpnia 2021 r., zgodnie z którym może ona zwrócić gwarancje pieniężne obejmujące EPI na lata 2016–2021 dopiero po wpłaceniu kwoty odpowiadającej składce, pokryciu której służyły te instrumenty, nie jest sprzeczne ani z art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81, ani z postanowieniem 12.5 EPI na lata 2016–2021, które odsyła do tego przepisu.
- 52 Różne argumenty skarżącego i interwenientów przemawiające za inną interpretacją również nie są przekonujące.
- 53 Po pierwsze, jeżeli chodzi o argumenty, zgodnie z którymi SRB dokonała błędnej wykładni art. 70 ust. 4 rozporządzenia nr 806/2014 w zakresie, w jakim pomyliła składki pieniężne z gwarancjami pieniężnymi obejmującymi EPI na lata 2016–2021, należy zauważyć, że o ile prawdą jest, iż SRB wspomniała o art. 70 ust. 4 rozporządzenia nr 806/2014 w piśmie z dnia 13 sierpnia 2021 r., o tyle z pisma tego nie wynika, że zastosowała ona ten przepis do gwarancji pieniężnych obejmujących EPI na lata 2016–2021. W piśmie tym SRB ograniczyła się do zażądania od skarżącego, aby zapłacił w środkach pieniężnych kwotę równą kwocie EPI na lata 2016–2021, zgodnie z ciężącym na nim obowiązkiem zapłaty wszystkich składek należnych za okres, w którym był on objęty zakresem stosowania rozporządzenia nr 806/2014 (zob. pkt 28–31 powyżej). W związku z tym SRB nie popełniła zarzucanego jej błędu w wykładni.
- 54 Po drugie, jeżeli chodzi o argumenty dotyczące braku możliwości zastosowania art. 7 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego 2015/81 do sytuacji skarżącego, wystarczy stwierdzić, biorąc pod uwagę pismo z dnia 13 sierpnia 2021 r., że SRB nie zastosowała tego przepisu. W związku z tym argumenty te są bezzasadne.
- 55 Po trzecie, odnosząc się do argumentów dotyczących zasady równego traktowania, zgodnie z którymi istnieje różnica w sytuacji prawnej między instytucjami, które zdecydowały się na natychmiastowe wpłacenie swoich składek pieniężnych, a instytucjami, które wołały ustanowić nieodwołalne zobowiązania płatnicze, należy wyjaśnić, że okoliczność, iż Sąd stwierdził w wyroku z dnia 20 stycznia 2021 r., ABLV Bank/SRB (T-758/18, EU:T:2021:28, pkt 111), że prawodawca Unii uznał za konieczne poddać nieodwołalne zobowiązania płatnicze „szczególnemu systemowi”, nie pozwala sama w sobie na różnicowanie instytucji, które zdecydowały się na natychmiastową wpłatę swoich składek, i tych, które ustanowiły nieodwołalne zobowiązania płatnicze. W niniejszej sprawie skarżący był objęty każdorazowo dnia 1 stycznia w latach 2016–2021 zakresem stosowania rozporządzenia nr 806/2014 i był objęty obowiązkiem wnoszenia składek na rzecz SRF. Okoliczność, że skarżący nie zapłacił natychmiast całej składki za rozpatrywane lata, nie zmieniła w żaden sposób jej sytuacji pod względem jego zobowiązań płatniczych wynikających z rozporządzenia nr 806/2014. Tak więc wbrew temu, co twierdzi skarżący, znajdował się on w sytuacji porównywalnej do sytuacji wszystkich instytucji kredytowych, które w dniu 1 stycznia każdego z tych lat były objęte zakresem stosowania

rozporządzenia nr 806/2014. Jego argumentu na poparcie tezy przeciwnej nie można uwzględnić. W związku z tym, podobnie jak te instytucje kredytowe, jest on zobowiązany do zapłaty wszystkich indywidualnych składek należnych za okres składkowy 2016–2021.

- 56 Ponadto, jeżeli chodzi o podnoszoną różnicę w sytuacji prawnej między instytucjami, które pozostają w zakresie stosowania rozporządzenia nr 806/2014, a instytucjami, które z niego wychodzą, należy podkreślić, że zapłata składki przez instytucję kredytową nie daje jej żadnego prawa do korzystania z SRF. Zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia nr 806/2014 restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja jest stosowana wyłącznie w interesie publicznym. SRF służy zatem zapewnieniu stabilności finansowej unii bankowej jako takiej. Nie jest on przeznaczony jako fundusz na ratowanie poszczególnych banków (zob. podobnie wyrok z dnia 20 stycznia 2021 r., ABLV Bank/SRB, T-758/18, EU:T:2021:28, pkt 70–72; zob. także opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie ABLV Bank/SRB, C-202/21 P, EU:C:2022:327, pkt 64).
- 57 Przepisy nie ustanawiają zatem żadnego automatycznego związku pomiędzy zapłatą składki ex ante z jednej strony a restrukturyzacją i uporządkowaną likwidacją danej instytucji z drugiej strony.
- 58 W tych okolicznościach wbrew temu, co twierdzi skarżący, okoliczność, że ze względu na jego wyjście z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014 nie może on już korzystać z SRF, nie pozwala na wykazanie, że znajduje się on w sytuacji, w której powinien zostać zwolniony z obowiązku zapłaty kwoty odpowiadającej pełnej kwocie składek należnych za okres składkowy 2016–2021, w którym to okresie podlegał on jeszcze wspomnianemu rozporządzeniu. Argumentację skarżącego w tym względzie należy zatem oddalić.
- 59 Ponadto, jak zauważyła rzecznik generalna J. Kokott w opinii w sprawie ABLV Bank/SRB (C-202/21 P, EU:C:2022:32734, pkt 65, 66), mimo że przy obliczaniu indywidualnej składki każdej instytucji w grę wchodzi jej profil ryzyka, z art. 70 ust. 2 rozporządzenia nr 806/2014 wynika, że kwota składki zależy przede wszystkim od wysokości poziomu docelowego, ponieważ odpowiada zasadniczo ułamkowi kwoty poziomu docelowego.
- 60 Oznacza to, jak wyjaśniono w motywie 11 rozporządzenia wykonawczego 2015/81, że indywidualna składka instytucji kredytowej zawsze zależy w decydujący sposób od indywidualnych składek innych instytucji kredytowych zobowiązanych do zapłaty składki w danym okresie. Dostosowanie składki instytucji kredytowej wymagałoby zatem zawsze korekty składek innych instytucji kredytowych. Jak wyjaśniono już powyżej w pkt 48, gdyby składki były dostosowywane w sposób ciągły w trakcie roku składkowego, niemożliwe byłoby w konsekwencji ustalenie w sposób pewny pod względem prawnym indywidualnych składek wszystkich pozostałych instytucji. Z tego powodu zmiana statusu w okresie składkowym nie ma wpływu na składkę, którą należy zapłacić (opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie ABLV Bank/SRB, C-202/21 P, EU:C:2022:327, pkt 67).
- 61 Roczna składka ex ante na rzecz SRF nie określa zatem ryzyka, jakie stwarza w całym okresie składkowym instytucja płacąca składki na rzecz stabilności finansowej lub korzystania z SRF (opinia rzecznik generalnej J. Kokott w sprawie ABLV Bank/SRB, C-202/21 P, EU:C:2022:327, pkt 68). Innymi słowy, składka ex ante nie określa możliwości interwencji SRF na rzecz instytucji płacącej składki.

- 62 Tak więc niemożność skorzystania przez skarżącego z SRF po jego wyjściu z zakresu stosowania rozporządzenia nr 806/2014 nie może w żadnym wypadku mieć żadnego wpływu na ciążący na nim obowiązek zapłaty całej indywidualnej składki należnej za okres składkowy 2016–2021.
- 63 Po czwarte, jeżeli chodzi o argumenty dotyczące braku możliwości zastosowania do sytuacji skarżącego wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB), na które powołała się SRB w pismach do Sądu, wystarczy stwierdzić, biorąc pod uwagę pismo z dnia 13 sierpnia 2021 r., że SRB nie zastosowała tych wytycznych do sytuacji skarżącego. W konsekwencji argumenty te są bezskuteczne.
- 64 Z uwagi na powyższe należy oddalić żądanie oparte na art. 272 i art. 340 akapit pierwszy TFUE.

W przedmiocie żądań opartych na art. 340 akapit drugi TFUE

- 65 Na poparcie żądań opartych na art. 340 akapit drugi TFUE, dotyczących odpowiednio EPI 2015 i EPI na lata 2016–2021, skarżący powołuje się na bezpodstawne wzbogacenie SRB.
- 66 W szczególności skarżący podnosi, że zatrzymanie przez SRB kwot odpowiadających gwarancjom pieniężnym związanym z EPI 2015 i EPI na lata 2016–2021 nie ma żadnej podstawy prawnej, czy to umownej, czy prawnej. Przeciwnie, odmowa zwrotu gwarancji przez SRB miałyby być sprzeczna z art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81. Z powyższego miałyby wynikać bezpodstawne wzbogacenie SRB i odpowiadające mu zubożenie skarżącego związane z tym wzbogaceniem.
- 67 SRB uważa, że Sąd nie jest właściwy do rozpoznania roszczeń pozaumownych dotyczących bezpodstawnego wzbogacenia w odniesieniu do EPI 2015 i EPI na lata 2016–2021. Zdaniem SRB, jeśli chodzi o EPI 2015, samo powołanie się na art. 340 akapit drugi TFUE nie może prowadzić do zmiany umownego charakteru sporu, a zatem do wyłączenia go spod jurysdykcji sądu krajowego właściwego w niniejszej sprawie. W odniesieniu do EPI na lata 2016–2021 SRB twierdzi, że ze wspomnianych zobowiązań wynika, iż prawo luksemburskie powinno regulować wszelkie roszczenia deliktowe, i wywodzi z tego, że nie można powoływać się na odpowiedzialność pozaumowną opartą na prawie Unii. W każdym wypadku żądania te nie są zasadne.
- 68 W tym względzie należy przypomnieć, że na podstawie art. 268 TFUE Sąd jest właściwy do rozpoznawania sporów dotyczących odszkodowań określonych w art. 340 akapit drugi TFUE, zgodnie z którym „[w] dziedzinie odpowiedzialności pozaumownej Unia powinna naprawić, zgodnie z zasadami ogólnymi, wspólnymi dla praw państw członkowskich, szkody wyrządzone przez jej instytucje lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji”.
- 69 To samo dotyczy roszczeń o powstanie odpowiedzialności Unii z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia (zob. podobnie wyrok z dnia 1 grudnia 2021 r., KY/Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, T-433/20, niepublikowany, EU:T:2021:840, pkt 35).
- 70 Żadna umowa nie może tego zmienić.
- 71 W związku z tym należy oddalić zarzuty braku właściwości podniesione przez SRB.

- 72 Aby skarga oparta na bezpodstawnym wzbogaceniu mogła być uznana, konieczne jest wykazanie wzbogacenia się bez ważnej podstawy prawnej oraz zubożenia skarżącego związanego z tym wzbogaceniem się (zob. podobnie wyrok z dnia 28 lipca 2011 r., Agrana Zucker, C-309/10, EU:C:2011:531, pkt 53).
- 73 Pierwsza przesłanka nie jest spełniona w szczególności, jeżeli wzbogacenie to czerpie swe uzasadnienie ze zobowiązań umownych (zob. wyrok z dnia 6 października 2015 r., Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja, T-216/12, EU:T:2015:746, pkt 104 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 74 W niniejszej sprawie w odniesieniu do EPI 2015 r. bezsporne jest, że zobowiązanie to definiuje stosunek umowny między skarżącym z jednej strony a SRB, ACPR i FGDR z drugiej strony. Zdaniem skarżącego wzbogacenie SRB odpowiada zatrzymaniu kwoty odpowiadającej gwarancji pieniężnej związanej z EPI 2015 r. Nie przedstawia on jednak żadnego dowodu wykazującego brak podstawy umownej dla zarzucanego wzbogacenia się SRB. Ponadto wskazał on na rozprawie, że nie zwrócił się do sądów okręgu cour d'appel de Paris (sądu apelacyjnego w Paryżu, Francja), właściwych do rozstrzygania ewentualnych sporów umownych na podstawie klauzuli arbitrażowej zawartej w EPI 2015, i nie zażądał od nich stwierdzenia braku jakiegokolwiek podstawy umownej wspomnianego wzbogacenia. W tych okolicznościach, ponieważ nie przedstawiono dowodu na wzbogacenie bez ważnej podstawy prawnej, należy oddalić argumentację skarżącego dotyczącą tego zarzucanego wzbogacenia.
- 75 Jeżeli chodzi o EPI na lata 2016–2021, należy zauważyć, że zarzucane wzbogacenie SRB, a mianowicie zatrzymanie kwot odpowiadających gwarancjom pieniężnym związanym ze wspomnianymi zobowiązaniami, znajduje podstawę w tych zobowiązaniach, które wiążą ją ze skarżącym.
- 76 Jak bowiem wynika z ustaleń przedstawionych w pkt 24–51 powyżej, ani zastosowanie art. 7 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego 2015/81, ani zastosowanie postanowienia 12.5 EPI na lata 2016–2021 nie mogło doprowadzić do zwrotu kwot odpowiadających gwarancjom pieniężnym związanym z EPI na lata 2016–2021 bez uprzedniej zapłaty obowiązkowej składki, do której zapłaty skarżący był zobowiązany, zgodnie z art. 70 ust. 1 rozporządzenia nr 806/2014.
- 77 Należy zatem uznać, że decyzja SRB o zatrzymaniu kwot odpowiadających gwarancjom pieniężnym związanym z EPI na lata 2016–2021 do czasu zapłaty składek, pokryciu których służyły te instrumenty, opiera się na ważnej podstawie prawnej, a zatem nie może stanowić bezpodstawnego wzbogacenia.
- 78 W konsekwencji należy oddalić żądania oparte na art. 340 akapit drugi TFUE.
- 79 Z uwagi na powyższe skargę należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

- 80 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżący przegrał sprawę, należy – zgodnie z żądaniem SRB – obciążyć ją jego własnymi kosztami oraz kosztami poniesionymi przez SRB.

- 81 Republika Francuska pokrywa własne koszty zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania.
- 82 Ponadto stosownie do art. 138 § 3 tego regulaminu Sąd może zdecydować, że interwenient niewymieniony w §§ 1 i 2 pokrywa własne koszty. W niniejszej sprawie należy orzec, że FBF pokrywa własne koszty.

Z powyższych względów

SĄD (siódma izba)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.**
- 2) BNP Paribas Public Sector SA pokrywa własne koszty oraz koszty poniesione przez SRB.**
- 3) Republika Francuska i Fédération bancaire française (FBF) pokrywają własne koszty.**

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Ricziová

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 25 października 2023 r.

Podpisy